

Програм економских мера за смањивање негативних ефеката проузрокованих пандемијом вируса Ковид-19 и подршку привреди Србије

ПРЕГЛЕД МЕРА:

Мере пореске политике	Одлагање плаћања пореза на зараде и доприносе за приватни сектор, током трајања ванредног стања, уз каснију отплату настале обавезе у ратама са почетком најраније од 2021.
	Одлагање плаћања аконтација пореза на добит у другом кварталу
	Ослобађање давалаца донација од обавезе плаћања ПДВ-а
Директна помоћ приватном сектору	Директна помоћ предузетницима који се паушално опорезују и који плаћају порез на стварни приход, микро, малим и средњим предузећима у приватном сектору - уплата помоћи у висини минималца (за време трајања ванредног стања - 3 минималне зараде)
	Директна помоћ великим предузећима у приватном сектору - уплата помоћи у висини 50% нето минималне зараде (за време трајања ванредног стања) за запослене којима је решењем утврђен престанак рада (члан 116 и 117. Закона о раду)
Мере за очување и ликвидност	Програм финансијске подршке привреди у условима Ковид-19 кризе Фонда за развој Републике Србије
	Гарантна шема за подршку привреди у условима Ковид-19 кризе
Остале мере	Мораторијум на исплату дивиденди до краја године, осим за ЈП
	Фискални стимуланс – директна помоћ свим пунолетним грађанима

Укупни процењени ефекат мера је 608,3 млрд динара.

Пошто је циљ мера да се очува запосленост у току трајања ванредног стања, као и да се помогне привредним субјектима којима је отежано пословање током ванредног стања, мере се не примењују на привредне субјекте који су:

- Током ванредног стања умањили број запослених за више од 10% (не рачунајући запослене на одређено време којима уговор истиче током ванредног стања)

- **Привремено прекинули пословање пре проглашења ванредног стања, односно пре 15.03.2020. године.**

Први сет мера претпоставља у највећем делу одлагање плаћања доспелих пореских обавеза, уз каснију отплату на рате, најраније од почетка 2021. године. Одлагање плаћања пореза и доприноса на зараде спроводи се у циљу обезбеђења ликвидности, одржања привредне активности и запослености. Одлаже се и плаћање аконтација пореза на добит у другом кварталу.

Одлагање плаћања пореза на зараде и доприносе за приватни сектор, током трајања ванредног стања, уз каснију отплату настале обавезе у ратама са почетком најраније од 2021. године. Ова мера за циљ има повећање ликвидности свих привредних субјеката у привредном сектору који исплаћују зараде запосленима. Такође, ова мера се односи на одлагање плаћања пореза на приход од самосталних делатности свих предузетника. Повећање ликвидности се огледа у одлагању плаћања трошкова пореза и доприноса на зараде. Сви послодавци који се определе да користе ову меру могу да користе одлагање плаћања трошкова пореза и доприноса на зараде до почетка 2021. године, а након тога се оставља могућност даљег одлагања плаћања ових трошкова најдуже до 24 месеца без обавезе плаћања камате на захтев пореског обвезника. Основни услови за примену ове мере су идентични за све послодавце без обзира на њихову економску снагу.

Одлагање плаћања аконтација пореза на добит у другом кварталу. Мера има за циљ повећање ликвидности пореских обвезника путем одлагања плаћања аконтација за порез на добит за 2020. годину које доспевају у другом кварталу 2020. године. Основни услови за примену ове мере су идентични за све обвезнике пореза на добит без обзира на њихову економску снагу. За пореске обвезнике на које се мера односи, основни услови за примену су идентични без обзира на економску снагу конкретног пореског обвезника.

Ослобађање давалаца донација од обавезе плаћања ПДВ-а. Основни циљ ове мере је да се од плаћања ПДВ ослободе они донатори који своје производе, односно производе чијим прометом се баве, донирају установама које су непосредно укључене у активности које имају за циљ спречавање ширења и лечење грађана од болести Ковид-19. Сматрамо да је прописивање ове мере потпуно примерено околностима, као и да услове за примену ове мере треба прописати на начин који ће онемогућити било какве злоупотребе.

Други сет мера односи се на директна давања предузећима, исплату помоћи у висини минималне зараде за предузетнике, микро, мала и средња предузећа, односно субвенције 50% минималне зараде великим предузећима, чији запослени су послати на принудни одмор, због смањеног обима пословања или потпуне обуставе рада.

Директна помоћ предузетницима који се паушално опорезују и који плаћају порез на стварни приход, микро, малим и средњим предузећима у приватном сектору - уплата помоћи у висини минималца (за време трајања ванредног стања), и **за велика предузећа** уплата помоћи у висини 50% минималца за запослене којима је решењем утврђен престанак рада (члан 116 и 117. Закона

о раду). Код овог сета мера је направљена разлика у начину примене по основу економске снаге обвезника. Наиме, пошло се од претпоставке да су привредни субјекти који су разврстани као велика привредна друштва имају значајно већу економску снагу у односу на предузетнике, микро, мала и средња правна лице. У складу са наведеним, предузетницима, микро, малим и средњим правним лицима је дата економска помоћ у висини нето минималне зараде за свако лице које код њих има статус запосленог.

За правна лица која су класификована као велика, помоћ је опредељена сразмерно броју лица која ови послодавци задржавају у радном односу иако је за радом тих лица привремено престала потреба. Сходно томе, овај сет мера је усмерен на то да држава ефективно поднесе део терета исплате накнада зарада лицима за које је наступио прекид рада, а која послодавци – велика правна лица задржавају у радном односу.

У вези са применом ове мере, посебно би требало имати у виду да се не улази у пословну политику пореских обвезника – великих правних лица, нити се ограничава број запослених којима се утврђује прекид рада (али не и прекид радног односа), нити се на било који начин утиче на обим права који запослени остварују у току прекида рада. С друге стране, предложеним мерама послодавци се у довољној мери стимулишу да одрже постојећи ниво запослености, док се у случају предузетника, малих, микро и средњих правних лица, већим обимом права додатно јача ликвидност у циљу одржавања пословања, односно одустајања од покретања поступака престанка обављања пословања.

Циљ трећег сета мера је очување ликвидности привредних субјеката у условима економске кризе очекиване током и по окончању ванредне ситуације проузроковане пандемијом Ковид-19 вируса. Овим програмом Влада Републике Србије жели да минимизира спољне утицаје (пад тражње, прекид ланца снабдевања и др.) и њихове последице (смањене запослености, неликвидност и др) на пословање српске привреде. Конкретно, програм предвиђа две мере 1) програм за доделу кредита за одржавање ликвидности и обртних средстава за компаније из сегмента предузетника, микро, малих и средњих привредних субјеката, пољопривредних газдинстава и задруга који су регистровани у релевантном регистру преко Фонда за развој Републике Србије, и 2) гарантне шеме за подршку привреди у условима Ковид-19 кризе за кредите за одржавање ликвидности и обртних средстава за компаније из сегмента предузетника, микро, малих и средњих привредних субјеката, као и пољопривредних газдинстава преко комерцијалних банака које послују у Републици Србији. **Укупна вредност програма предвиђених овом мером износи 264 милијарде динара (око 2.2 милијарде евра).**

Четврти сет мера се односи на уплату директне помоћи у износу од 100 евра у динарској противвредности свим пунолетним грађанима Републике Србије.

Мере које је Влада усвојила и које су у процедури усвајања:

- ⊗ Ограничена је висина цена и маржи основних животних намирница, заштитне опреме, као и малопродајне цене заштитних средстава, како би се спречили поремећаји на тржишту и омогућило редовно снабдевање грађана основним животним намирницама и заштитном опремом и средствима. Из истих разлога извоз основних производа битних за становништво (семе, уље, квасац, сапуни, детерџенти, дезинфектанти, асепсол, алкохол, заштитна опрема) привремено је забрањен.
- ⊗ У циљу заштите становништва, донета је одлука да се сва лична документа држављана Републике Србије којима је истекао или им истекне рок важења, сматрају важећим за време док је на снази Одлука о проглашењу ванредног стања.
- ⊗ Рокови у управним поступцима усклађени су на начин да странке не могу сносити последице непоступања у роковима услед ванредног стања, док у судским поступцима рокови престају тећи за време ванредног стања, а наставак рачунања рокова везује се за престанак ванредног стања.
- ⊗ У циљу заштите запослених и радно ангажованих лица, предузет је низ мера које обавезују послодавца да омогући рад на даљину, рад од куће, рад у мањим сменама, како би се заштитила запослена и радно ангажована лица.
- ⊗ Према пореским обвезницима који имају одобрено одлагање плаћања дугованог пореза за време ванредног стања се неће примењивати поништај споразума и наплаћивање неплаћеног пореског дуга (из средстава обезбеђења и у поступку принудне наплате), почев од рате која доспева у марту 2020. године.
- ⊗ Услед проглашења ванредног стања на територији РС, померају се рокови за припрему, састављање и подношење годишњих финансијских извештаја директних корисника средстава буџета Републике Србије, буџета аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, завршних рачуна буџета РС, аутономних покрајина, буџета јединица локалне самоуправе и организација за обавезно социјално осигурање, као и консолидованог извештаја Републике Србије и консолидованих извештаја градова за 2019. годину.

Народна банка Србије донела је привремене мере у циљу очувања финансијског система и то:

- ⊗ Застој у отплати (мораторијум) дужницима на отплату кредита, као и обавеза по основу финансијског лизинга, не краћи од 90 дана, или од трајања ванредног стања, за које време банка не обрачунава затезну камату на доспело а неизмирено потраживање и не покрећу поступак извршења, као ни поступак принудне наплате према дужницима, односно не предузима друге правне радње у циљу наплате потраживања од дужника. Дужници неће плаћати никакву накнаду трошкова за коришћење ове могућности, а овакви кредити се неће сматрати реструктурираним, нити проблематичним потраживањима.
- ⊗ Током трајања ванредног стања давалац лизинга не обрачунава затезну камату на доспело а неизмирено потраживање и не покреће поступак извршења, као ни поступак принудне наплате према примаоцу лизинга, односно не предузима друге правне радње у циљу наплате потраживања од примаоца лизинга.
- ⊗ Додатно Одлуком о накнадама у платном промету не могу се наплаћивати накнаде и други трошкови код уплата и преноса новчаних средстава ради пријема донација у борби против епидемије болести Ковид-19. Ова Одлука се односи на банке, институције електронског новца, платне институције и јавног поштанског оператора, као и Народну банку Србије код уплата и преноса новчаних средстава ради пријема донација у борби против пандемије Ковид-19 вируса.

